

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена проблемі удосконалення педагогічної практики студентів, які в майбутньому стануть учителями іноземної мови. Проаналізовано навчальні плани трьох ВНЗ України з тим, щоб реально оцінити переваги та недоліки, які існують на даний момент. Висвітлено результати анкетувань та інтерв'ю проведених серед викладачів та студентів ВНЗ України. Запропоновано шляхи удосконалення педагогічної практики студентів у процесі їх професійної підготовки.

Ключові слова: педагогічна практика, удосконалення, виховна практика в ДОТ, майбутні учителі іноземної мови.

У даній статті мова йтиме про майбутніх учителів іноземної мови та їх підготовку до професійної діяльності, адже, на наше переконання, ґрунтовне знання іноземних мов є актуальним питанням сьогодення, яке у перспективі вимагає не лише змін у викладанні іноземної мови у ВНЗ, але й систематичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови в цілому.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Згідно Рекомендацій Ради Європи та МОН України [1; 2], проблеми професійної підготовки вчителя іноземної мови набувають особливої актуальності й стали предметом дослідження широкого кола науковців, тому й першочерговим завданням педагогічної освіти є підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови.

Аналіз основних стратегічних і нормативних українських документів свідчить, що вимоги до підготовки майбутніх спеціалістів значно зросли. Отже, перед педагогічними ВНЗ та університетами стоїть завдання значного удосконалення психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутніх учителів, а також озброєння їх сучасними знаннями та підвищення рівня їх практичної підготовки.

Підвищення рівня практичної підготовки студентів передбачає і включає в себе декілька аспектів, одним з яких є удосконалення організації та проведення педагогічної практики, яка, на думку вчених, відіграє вирішальну роль у процесі становлення професіонала.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років, на які спирається автор і в яких започатковано вирішення даної проблеми. Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження засвідчив, що педагогічна практика в різних аспектах досліджувалась багатьма українськими та російськими вченими, у тому числі й: О. О. Абдулліною, Н. М. Загрязкіною, М. П. Задесенцем, М. К. Козієм, Н. М. Дем'яненко, І. В. Морозом, І. М. Карпенко, Н. В. Казаковою, Л. І. Кацовой, Г. Г. Кіт, А. М. Волощук та багатьма іншими. Аналіз наукових праць цих та багатьох інших авторів свідчить, що педагогічна практика залишається актуальною проблемою, і що вона допомагає формувати особистість педагога, який би відповідав сучасним вимогам суспільства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Незважаючи на те, що з боку науковців значна увага приділялась педагогічній практиці, досі залишається недостатньо розробленим і все актуальнішим питання її удосконалення в сучасних умовах значного підвищення вимог до викладання англійської мови.

Мета статті – висвітлення питання удосконалення організації педагогічної практики майбутніх учителів іноземної мови, ґрунтуючись на аналізі навчальних планів ВНЗ України та базуючись на отриманих результатах проведених анкетувань та інтерв'ю серед студентів та викладачів ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Серед великої кількості різноманітних предметів, які передбачені навчальними планами ВНЗ України, вагоме місце у процесі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови посідає педагогічна практика. Вона відіграє вирішальне значення у становленні майбутнього вчителя, забезпечуючи фундамент для формування основних педагогічних умінь і навичок у майбутнього професіонала. Саме на практиці студент може визначити, наскільки правильно він обрав для себе сферу діяльності, з'ясувати ступінь співвідношення особистісних якостей з професією вчителя. Отже, педагогічна практика це важливий етап перевірки готовності студента до діяльності в ролі вчителя; це "своєрідний екзамen не лише з теоретичної, але й практичної підготовки студента, який він складає перед учнями, учителями, батьками і самим собою" [3: 10].

Теоретичне визнання важливості та значущості педпрактики, на жаль, слабо підтверджується реаліями діяльності українських ВНЗ. Наш аналіз навчальних планів освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за напрямом підготовки: 6.020303 Філологія*. Мова та література (англійська) проведений

нами у трьох ВНЗ (НПУ імені М. П. Драгоманова, НДУ імені Миколи Гоголя, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського) свідчить, що на практику відводиться доволі незначна кількість годин. Загальна картина співвідношення годин педагогічної практики та загальної кількості годин для ОКР "бакалавр" представлена у табл. 1.

Таблиця 1.

Назва ВНЗ	Загальна кількість годин	Педагогічна практика	
		Години	%
НПУ імені М. П. Драгоманова	8640	702	8,1
НДУ імені Миколи Гоголя	8924	648	7,3
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського	8640	540	6,3

З вищенаведеної таблиці стає очевидним той факт, що лідером за кількістю годин на підпрактику є НПУ імені М. П. Драгоманова, адже при загальній кількості годин 8640, на практику виділено 702 години, що складає 8,1 % від загального обсягу навантаження студента. Очевидно, що це найвищий показник серед проаналізованих нами навчальних планів, бо в інших двох ВНЗ показники ще нижчі.

Продовжуючи детальніше ознайомлення з навчальними планами ВНЗ України, можемо засвідчити, що такі ВНЗ як НПУ імені М. П. Драгоманова, НДУ імені Миколи Гоголя та ВДПУ імені Михайла Коцюбинського намагаються забезпечити наскрізний характер практичної підготовки майбутніх учителів іноземної мови. Загальна картина організації практики для ОКР "бакалавр" представлена у табл. 2.

Таблиця 2.

Семестр	I	IV	V	VI		VII	VIII
ВНЗ	Вид ПП	Вид ПП	Вид ПП	Вид ПП		Вид ПП	Вид ПП
	<i>Тижні</i>	<i>Тижні</i>	<i>Тижні</i>	<i>Тижні</i>		<i>Тижні</i>	<i>Тижні</i>
НПУ імені М. П. Драгоманова		ВП у Літ.ОТ		Пропед. П	Соціолінг. П		Вироб. П
		3		2	2		6
НДУ імені Миколи Гоголя	Навч. П, Озн. П	Навч. П		Вих. П у ДОТ			Пед. П в ЗНЗ
	1	2		4			6
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського		Навч. П	Навч. П	Навч. П		Навч. П	Пед. П в ЗНЗ
		1	1	1		1	6

Як свідчать дані з таблиці, лідерами по кількості виділених тижнів на практику являються НПУ імені М. П. Драгоманова та НДУ імені Миколи Гоголя, бо в навчальних планах цих ВНЗ відведено по 13 тижнів на практику. А от якщо говорити про наскрізний характер практики, то в цьому питанні лідирує ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, адже, лише в даному ВНЗ, починаючи з IV семестру і аж по VIII практика проводиться кожного семестру.

Але те, що офіційно передбачається навчальним планом – це одна річ, а як відбувається насправді – це буває зовсім інша річ. Так, поспілкувавшись із студентами одного з ВНЗ (дотримуючись етичних норм, ми не називаємо цей заклад) виявилось, що про практику у дитячих оздоровчих таборах (ДОТ) вони лише чули, але на превеликий жаль не проходили. І як багато вони втратили! Адже, літня педагогічна практика є самостійною роботою студентів з дітьми під час літніх канікул в таборах або в дитячих клубах. Саме вона створює реальні умови для формування професійно-педагогічної спрямованості, умінь та якостей особи майбутнього вчителя [4: 63].

Як і будь-який вид діяльності цей вид практики має свої унікальні особливості. Так, наприклад, під час проходження педагогічної практики в школі студент-практикант приходить у сформований класний колектив, що має свої традиції, звичаї, свою систему взаємовідносин, а от в умовах дитячого оздоровчого табору, студент має провести колосальну роботу по створенню, розвитку та забезпеченню хоча б мінімальної згуртованості тимчасового дитячого колективу. Ми глибоко переконані, що під час виховної практики у дитячих оздоровчих таборах студенти отримують унікальний та життєво-необхідний досвід, який ще не раз у житті стане їм в нагоді.

Підґрунтя нашої впевненості сягає ще 2004/2005 роки, коли нам пощастило побувати у дитячому оздоровчому таборі "Чайка" (м. Севастополь) і відчувати атмосферу, яка панувала там, поспілкуватися з

керівництвом, студентами (ватажками) та дітьми. Також, було проведено анкетування серед студентів, а отримані результати висвітлені у статті [5].

Коротко аналізуючи отримані результати, вкажемо, що 70 % опитаних зазначили, що літня практика є важливою, більше того, аж 80 % респондентів вважають, що літня практика обов'язково має бути присутня у навчальному процесі ВНЗ. Аналіз результатів засвідчив і той факт, що студенти були дуже раді мати нагоду побувати на літній практиці в дитячому оздоровчому таборі. І хоча значна більшість студентів на запитання "Як ви оцінюєте роботу ватажка ДОТ?" дали відповідь – "складна, але цікава" проте аж 95 % опитаних зазначили в анкетах: "з величезним задоволенням приїхали б у табір ще раз" [5: 135].

Відомим є той факт, що під час літньої практики студенти, які вперше працюють з дітьми можуть відкрити в собі абсолютно нові якості, які раніше не помічали. У більшості студентів вперше любов до дітей та інтерес до роботи з ними може проявитися саме під час літньої практики. Наше опитування абсолютно підтвердило цей факт, бо біля 70 % студентів (ватажків) в анкеті зазначили, що відкрили в собі нові здібності та якості, серед яких: любов до дітей, відповідальність, організованість, артистичність та творчі здібності. Отже, студенти переконались у тому, що цей вид практики є надзвичайно важливим і корисним для їх майбутньої професії. Серед недоліків респонденти вказали на свою недостатню готовність до такої діяльності, адже у ВНЗ не передбачена підготовка студентів саме до виховної практики у дитячих оздоровчих таборах [5: 135].

ВНЗ позиціонують педагогічну практику, як важливий етап професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов та невід'ємну складову частину навчально-виховного процесу і визначальний компонент підготовки фахівця. За посилення практичної підготовки студентів виступають викладачі, вчені, зазвичай пропонуючи збільшення тривалості виробничої педпрактики, розширення переліку навчальних фахових практик, упорядкування термінів проведення практик з метою запровадження системи ранньої адаптації випускників на первинних посадах та надання їй наскрізного характеру [6]. А що з цього приводу думають самі студенти?

Мотивуючись тим, що студенти вищих навчальних закладів, висловлюючи усно, або письмово свої думки, зауваження та пропозиції, можуть значно допомогти педагогам, науковцям і вченим, які працюють над проблемою поліпшення організації навчального процесу у ВНЗ в цілому та педагогічної практики зокрема, ми провели різні анкетування та інтерв'ю серед студентів майбутніх учителів іноземної мови з тим, щоб проаналізувати та врахувати їх думки та пропозиції, щодо удосконалення педагогічної практики. Також, були опитані викладачі вищих навчальних закладів, в тому числі й керівники практики, з тим, щоб їх бачення проблеми та пропозиції щодо її вирішення порівняти з баченням самих студентів. Крім того, були опитані шкільні вчителі англійської мови, які працювали із студентами-практикантами. Деякі результати даного дослідження висвітимо у даній статті.

Для студентів ми сформулювали запитання: "Що б ви запропонували для покращення підготовки студентів до педпрактики?" і включили в анкети наступні варіанти відповідей: 1) ввести певний курс, який би готував студентів до педпрактики; 2) існуючі предмети більш зорієнтувати на підготовку до проходження педпрактики; 3) збільшити кількість годин на проведення педпрактики; 4) Ваш варіант.

Результати показали, що більшість респондентів близько 40 % виступають за те, щоб предмети у ВНЗ були більш зорієнтовані на підготовку до майбутньої професійної діяльності в цілому, та педагогічної практики зокрема. Ми повністю згодні з думкою студентів, бо вважаємо, що питання забезпечення органічного зв'язку між теоретичною та практичною підготовкою студентів залишається актуальним, а вся глибина та важливість даного питання, як показує досвід, проявляється безпосередньо під час педагогічної практики.

Ми також поділяємо думку тих педагогів (Суддя З. О. [7] та колектив проекту "Шкільний вчитель нового покоління" [8]), які виступають за встановлення тісних міжпредметних зв'язків у сфері викладання педагогіки, психології, методик та забезпечення їх органічної єдності. Вважаємо, що недостатнє використання викладачами міжпредметних зв'язків у процесі викладання студентам ряду споріднених дисциплін є проблемою, що ускладнює якість підготовки майбутніх учителів.

Продовжуючи аналіз відповідей на вищезгадане питання в анкеті, зазначимо, що майже третина респондентів вважають доцільним уведення в навчальний план певного спецкурсу, який би готував студентів до педагогічної практики. Отже, з метою ефективнішої підготовки студентів ОКР "бакалавр" до педагогічної практики пропонуємо введення навчального спецкурсу, зміст якого інтегруватиме комплекс дисциплін, які передбачені навчальними планами ВНЗ і буде логічним доповненням до базового циклу психолого-педагогічних дисциплін (педагогіка, психологія, основи педагогічної майстерності, методика викладання навчальних дисциплін та інші).

За даними нашого анкетування, лише незначний відсоток студентів (близько 1/6 опитаних) вбачають поліпшення педагогічної практики у збільшенні кількості годин, відведених на її проходження. Отже, дуже мало студентів трьох ВНЗ вбачають удосконалення педагогічної практики саме за рахунок збільшення годин, відведених на неї.

Щоб переконатись у високій вірогідності отриманих результатів з приводу поліпшення організації педагогічної практики, ми опитали студентів ще шести ВНЗ (КНЛУ, РДГУ, ХНУ, ІДГУ, СДГУ, КГІ). Ми не дотримувались чистоти експерименту, оскільки в цьому анкетуванні приймали участь, як майбутні вчителі іноземної мови, так і майбутні перекладачі. Так от, результати у відсотках нас вразили своєю ідентичністю, порівнюючи з результатами, отриманими по трьох основних ВНЗ (НПУ імені М. П. Драгоманова та НДУ імені Миколи Гоголя). Єдина розбіжність була в тому, що не 1/6, а аж третина студентів шістьох ВНЗ вбачають поліпшення педпрактики саме за рахунок збільшення в навчальних планах годин на практику.

Щоб підтвердити високу правдивість отриманих результатів, ми поставили ще одне запитання, яке частково повторювало попереднє: "Чи достатньо годин на проходження педпрактики передбачено програмами ВНЗ?". Результати відповідей заслуговують особливої уваги, адже, всі респонденти основних трьох ВНЗ, а саме: студенти (70 %), викладачі ВНЗ (75 %) та більшість вчителів шкіл вважають, що годин відведених на педпрактику – достатньо. І лише близько третини всіх опитаних: студентів, викладачів та вчителів зазначають, що цих годин – недостатньо. По іншим шістьом ВНЗ картина дещо відрізняється: серед студентів відповіді "достатньо годин" і "недостатньо годин" розділились порівну 50 % на 50 %, так само і відповіді викладачів 50 % на 50 %.

Отже, оскільки лише третина респондентів наголошують на збільшенні годин на педпрактику, а більшість респондентів пропонують залишити її терміни без змін, ми дійшли висновку, що тривалість (збільшення термінів) педпрактики не є вирішальним та рушійним фактором для покращення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземної мови. На підставі аналізу стає очевидним, що краще і значно доцільніше поліпшувати якість підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності в цілому та до педагогічної практики зокрема.

Знаючи, що значна кількість науковців та педагогів серед яких: Ю. П. Самброс, Д. С. Авербах, Л. О. Хомич, А. М. Бойко та Н. М. Дем'яненко, Л. С. Нечипоренко та В. А. Троцько, З. В. Андреева-Ляліна та інші наголошують саме на неперервній педагогічній практиці, а деякі науковці (В. І. Даниленко, В. П. Мележик) навіть досліджують проблеми організаційно-методичних засад безперервної педагогічної практики, ми наважились поцікавитись думкою викладачів та студентів з цього питання і виявили, що їх думки суголосні з думками вчених та визначних педагогів, бо вони у своїй значній більшості виступили за наскрізний (неперервний) характер педпрактики. А з метою з'ясування їх пропозицій щодо наскрізного процесу організації педпрактики, ми поставили наступне питання в першу чергу викладачам ВНЗ: "Які види неперервної практики бажано було б ввести у навчальний процес?" запропонувавши кілька варіантів відповідей: 1) раз у місяць проводити уроки та позакласну роботу в школі; 2) раз на тиждень проводити уроки та позакласну роботу в школі; 3) Ваш варіант. Оскільки більшість викладачів виступають за наскрізний характер педагогічної практики, тому не дивно, що близько 60 % опитаних викладачів обрали перший або другий варіант, запропонований в анкеті. Решта респондентів пропонували свої варіанти і своє бачення вирішення даного питання. Вважаємо за доцільне навести деякі пропозиції респондентів, наведені в анкетах з приводу неперервності педпрактики: "... ввести "пасивну" практику на 1-2 курсах та аналіз побачених уроків"; "...раз у місяць відвідувати уроки вчителів іноземних мов в школі, спостерігати, аналізувати їх уроки, обговорювати потім на заняттях" – пропонує доцент кафедри іноземних мов НПУ імені М. П. Драгоманова; "...на 2 курсі розпочати неперервну практику з частотою 1 раз/тиждень з метою спостереження уроків" та "...професійно орієнтувати студентів з перших років навчання у вузі, розпочинати пасивну практику (observation) в школі з 2 курсу..." – пропонують викладачі ВДПУ імені М. Коцюбинського. Більшість викладачів ВНЗ вбачають наскрізний характер педпрактики через уведення в навчальний процес "пасивної" педагогічної практики на перших курсах, проте було кілька анкет викладачів, з відповідями: "неперервна практика не потрібна...". Цікавим залишається і той факт, що така ж кількість студентів (60 %), теж наголошують на доцільності організації наскрізної практики у ВНЗ.

Висновки з наведеного дослідження. Нас тішить той факт, що наші думки та пропозиції в плані поліпшення педпрактики, які з'явилися на підґрунті отриманих нами результатів дослідження, у своїй більшості є суголосними з пропозиціями та рекомендаціями робочої групи проекту "Шкільний учитель нового покоління", яка пропонує посилення методичного компоненту та узгодження вимог до педагогічної практики (зміст, структура, організація, тривалість, оцінювання) [8].

Отже, з нашого дослідження випливає, що більшість респондентів виступають за неперервність практики, а от чи доцільно це зробити лише за рахунок збільшення годин – не впевнені. Можливо варто також замислитись над більш раннім стартом та варіативністю практик, а також над тим, щоб практика у дитячих оздоровчих таборах справді організовувалась, а не лишалась лише на папері навчальних планів ВНЗ.

Отже, проведене дослідження свідчить, що система викладання фахових дисциплін у вищих (педагогічних) закладах освіти має бути більше зорієнтована на професійно-педагогічну підготовку майбутніх учителів. Це один з перших аспектів, який слід враховувати для удосконалення організації

педагогічної практики. Іншим аспектом, на який слід звернути увагу з метою поліпшення організації педагогічної практики, є наскрізний характер проведення практики. Третім аспектом є реальна організація виховної практики у дитячих оздоровчих таборах.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Врахування сучасних потреб суспільства у володінні іноземними мовами на якісно новому рівні та необхідність реорганізації педагогічної практики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [Науковий редактор видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Методичні рекомендації щодо вивчення іноземних мов у основній та старшій школі у 2011 / 12 навчальному році. Іноземні мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scribd.com/doc/62977670/Методичні-рекомендації-щодо-вивчення-іноземних-мов-у-основній-та-старшій-школі-у-2011>.
3. Педагогічна практика студентів / [За ред. А. Д. Бондаря]. К. : "Вища школа", 1972. – 252 с.
4. Абдуліна О. А. Педагогическая практика студентов : [учебное пособие для студентов пед. Ин-тов]. – [2-е изд., переработанное и допол.] / О. А. Абдуліна, Н. Н. Загряжкіна. – М. : Просвещение, 1989. – 175 с.
5. Лисенко О. І. Літня педагогічна практика у дитячому оздоровчому таборі – важлива ланка підготовки майбутніх учителів / О. І. Лисенко // Вища освіта України. – 2006. – № 2. Додаток. – С. 131–138.
6. Андрущенко В. П. Перспективна програма діяльності кандидата на посаду ректора Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова Андрущенка Віктора Петровича 2010 – 2017 роки / [Андрущенко Віктор Петрович] ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. : [б. в.], 2010. – 31 с.
7. Суддя З. О. Удосконалення теоретико-практичної підготовки студентів до педагогічної практики в процесі вивчення фахових дисциплін / З. О. Суддя // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2006. – № 5. – С. 144–147.
8. Шкільний учитель нового покоління. Допроєктне базове дослідження (березень 2013 – березень 2014). – К. : Ленвіт, 2014. – 60 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Zahal'noyevropeyski Rekomendatsiyi z movnoyi osvity : vyvchennya, vykladannia, otsiniuvannia [Common European Framework of Reference for Languages : Learning, Teaching and Assessment] / [Naukovyi redaktor vydannia doctor ped. nauk, prof. S. Yu. Nikolayeva]. – K. : Lenvit, 2003. – 273 s.
2. Metodychni rekomendatsiyi schodo vyvchennia inozemnykh mov u osnovniy ta starshiy shkoli u 2011 / 12 navchal'nomu rotsi [Methodological Recommendations of Learning Foreign Languages in the Secondary School in 2011 / 12]. Inozemni movy [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.scribd.com/doc/62977670/Metodychni-rekomendatsiyi-schodo-vyvchennia-inozemnykh-mov-u-osnovniy-ta-starshiy-shkoli-u-2011>.
3. Pedahohichna praktyka studentiv [Students' Teaching Practice] / [Za red. A. D. Bondaria]. K. : "Vyscha shkola", 1972. – 252 s.
4. Abdulina O. A. Pedagogicheskaya praktika studentov : [uchebnoye posobiye dlia studentov pedagog. Institutov] [Students' Teaching Practice : Textbook for Students of Pedagogical Institutes] – [2-e izd. pererab. i dopol.] / O. A. Abdulina, N. N. Zagriazkina. – M. : Prosveshcheniye, 1989. – 175 s.
5. Lysenko O. I. Litnia pedahohichna praktyka u dytiachomu ozdorovchomu tabori – vazhlyva lanka pidhotovky maybutnikh uchyteliv [Summer Teaching Practice in a Children's Holiday Camp as an Important Point in Future Teachers' Training] / O. I. Lysenko // Vyscha osvita Ukrayiny. – 2006. – № 2. – Dodatok. – S. 131–138.
6. Andruschenko V. P. Perspektyvna prohrama diyal'nosti kandydata na posadu rektora Natsional'noho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova Andruschenka Viktora Petrovycha 2010 – 2017 roky [Long-Term Work Programme of a Candidate on a Post of the Chancellor of the National Drahomanov Pedagogical University of Andruschenko V. P. 2010 – 2017 years] [Andruschenko Viktor Petrovych] ; NPU im. M. P. Drahomanova. – K. : [b. v.], 2010. – 31 s.
7. Suddya Z. O. Udoskonallennia teoretyko-praktychnoyi pidhotovky studentiv do pedahohichnoyi praktyky v protsesi vyvchennia fakhovykh dystsyplin [Improving Theoretical and Practical Training of Students for Teaching Practice in the Process of Learning Professional Subjects] / Z. O. Suddya // Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholya. Psykholoho-pedahohichni nauky [M. Hohol State University Journal. Psychologic and Pedagogical Sciences]. – 2006. – № 5. – S. 144–147.
8. Shkil'niy uchytel' novogo pokolinnia [New Generation School Teacher]. Doproyektne bazove doslidzhennia [Pre-Project Baseline Study] (berezen' 2013 – berezen' 2014). – K. : Lenvit, 2014. – 60 s.

Корсак Е. И. Усовершенствование педагогической практики будущих учителей иностранного языка.

Статья посвящена проблеме усовершенствования педагогической практики студентов, которые в будущем станут учителями иностранного языка. В статье проанализированы учебные планы троих высших учебных заведений Украины, с тем, чтобы реально оценить преимущества и недостатки, которые существуют на данный момент. Представлены результаты анкетирования и интервью проведенных среди преподавателей и студентов высших учебных заведений Украины. Предложены пути усовершенствования педагогической практики студентов в процессе их профессиональной подготовки.

Ключевые слова: педагогическая практика, усовершенствования, воспитательная практика в ДОЛ, будущие учителя иностранного языка.

Korsak O. I. Ways of Improving Teaching Practice of Future Foreign Language Teachers.

The article is dedicated to the problem of improving teaching practice of future foreign language teachers. The author states that teaching practice is a compulsory and very important component of the educational process and proves that other scientists are of the same opinion. New and important research material is represented with the curricula analysis of institutions of higher education, the results of which are depicted on two tables.

Tables contain not only figures but also percentages. The scientific methods of analysis, description and comparison have been used in order to single out all the results. As the article has it, school teachers, students and teachers of institutions of higher education were interviewed. The main results of the questionnaires and the interviews are analyzed in the article. The importance of conducting summer teaching practice in children's holiday camps was also proved referring to the research that had been conducted in a summer camp. It is also mentioned that the author's results are similar to the results presented by the project "New Generation School Teacher" initiated by Ministry of Education and Science of Ukraine and British Council in Ukraine with the aim to improve the quality of Ukrainian teachers of English pre-service training. Special attention is given to the possible ways of improving teaching practice of future foreign language teachers in Ukraine.

Key words: *teaching practice, ways of improving, summer teaching practice in children's holiday camp, future foreign language teachers.*